

לקחה מזוב

יזנא לאור ע"י רשת מוסדות "מזוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת חיי שרה התשס"ז

שבת מברכין חודש כסליו
המולד ליל שלישי שעה 9 - 5 דקות 81 חלקים
ראש חדש ביום שלישי רביעי

4:18	הדלקת נרות שבת ניו יורק
5:47	מוצאי שבת
8:38	סוק"ש מג"א
9:14	סוק"ש גר"א
11:41	חצות

פנינים לפרשה

מיתה, היינו שעה אחת קודם תחית המתים, לכן נכתב כאן ששה פעמים הלשון "לקבור את מתי" וכדומה, כנגד הששה צדיקים הנ"ל שיצטרכו להקבר שם. אבל בפעם אחרונה כתיב "ואת מתך קבור", לרמוז על עשו. שזכה ראשו להקבר במערת המכפלה, דאצל רשעים, מיתתם קודמת לקבורתם, כי כחיהם קרויים מתים, לכן נכתב אצלם המיתה קודם לקבורה. (קול אליהו)

"עבר לסחר" (כג, טז)
אפשר לרמוז, דקודם אותיות "סחר" הם אותיות "זק", ו"עובר" לשון קודם, כמו "עובר לעשייתך" (פסחים ז:). וכן לעפרון שהיה רע עין היה לו זק, וכמו שרז"ל (ב"ר פ' נח' ז') דרשו עליו הכתוב (משלי כח' כב') "ולא ידע כי חסר יבואנו", דאותיות "סחר" נעשה "סחר".

וזו תוכחת מוסר לכל סוחר, שישים נגד עיניו, כי לפני סחר, נזק ואותיות חסר. דיש כמה לאוין. "לא תגנבו", "לא תגנו" "לא תעשוק". "לא תגזול", "לא תשקרו". ואם יזהר בכל, אז יהיה סוחר טוב, ומבקש רצון מה', ואם יעבור, נזק לפניו גם חסר.

ועוד יש לרמוז משז"ל (כתובות ס"ו): מלח ממוון חסר, וזה רמו, אם חסר לצדקה, יהיה סוחר ויצליח, ועוד יש לצדד ברמזים אלו.

(חומת אנך)

"לספד לשרה ולבכתה" (כג, ב)
כ"י זעירא' (מסורה) מובא במדרש כי בתו של אברהם, ששמה היה "בכל", מתה יחד עם שרה. הוא אשר באה הכי הזעירא לרמוז, שכן בלי הכי יוצאת המילה: "ולבכתה" כלומר שבא אברהם לספד לשרה ולבכתה. (דרוש שמואל)

"ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים" (כג, א)

ישני חיי שרה – כולן שווין לטובה" (רש"י). שנות חיי האדם נחלקות זו מזו בענין המעלות אשר הקב"ה חונן בהן את האדם. בימי הילדות והבחורות – יש באדם את מעלת המהירות והזריזות וכו'. אולם חסר לו עדיין דיעה מיושבת, הבנה נכונה וישרה והכרעה אמיתית. לעומתם בימי הזקנה שאז אמנם דעתו מיושבת עליו להבין דבר לאשורו, אולם חסר לו את כוחות הנעורים. אצל שרה אמנו – כל שנותיה בין בנערותה בין בזקנותה כולם שוים לטובה, דהיינו כשהיתה בת ז' ובת כ" היה בה מידת זקנים בדיעה נכונה כבת ק' וכשהיתה בת ק' היתה זריזה וקלה לעשות מעשים טובים בכח עילומים כבת ז' ובת כ'. (באר יוסף)

"ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא" (כג, טו)

"ביני ובינך" – בין שני אוהבים כמונו מה היא חשובה כלולם. (רש"י)
מאימתי נחשבו אברהם ועפרון אוהבים זה לזה?

אלא הכוונה, פירש הרבי ר' חיים מאיר מויזניץ, שכל אחד משנינו אוהב משהו. וכך אמר עפרון לאברהם: אני חומד ממון, ולא מסתפק בארבע מאות שקל, אוהב כסף לא ישבע כסף; ואתה אוהב מצוות, הנך מוכן לפזר כל הון שבעולם בכדי לקיים מצוה, נמצא שגם אני גם אתה איננו מייחסים ערך רב לארבע מאות השקלים שאני דורש....

"ואקברה מתי מלפניי" (כג, ז)

הנה כאשר מתה שרה אמנו, ויבקש אברהם אחוזת קבר בעדה, ועפרון ובני חת השיבו אמרים לו, נמצא הלשון שבע פעמים, היינו, "ואקברה מתי מלפניי", "קבור את מתך", "מקבור מתך", "לקבור את מתי", "קבר מתך", "ואקברה את מתי", "ואת מתך קבור", והקשו כל הקדמונים ז"ל על כפל לשון, שבע פעמים בסגנון זה, והיה די בשלש או ארבע פעמים לפי חוקי הלשון, ועוד, מדוע בשש פעמים הראשונות, נזכר בתחלה קבורה ואח"כ מיתה, ובפעם השביעית נזכר בתחילה מיתה, ואחר זה קבורה.

אמנם יש לומר דהענין כך הוא: דידוע כי בעת שרצה אאע"ה לקבור את שרה אשתו במערת המכפלה, היו מונחים שם אדם וחיה, וא"כ נצרכו עוד להניח שם ג' זוגות, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה, ועליהם מרמזים הפסוקים באמרם כאן שישה פעמים "לקבור את מתי" וכדומה, כנגד ששה צדיקים העתידיים לנוח שם.

וידוע מאמר חז"ל (סוטה ג') כשבאו בני יעקב למערת המכפלה לקבור את אביהם, בא עשיו לחרור ריב. ואמר שלי הוא וכו', מיד לקח חרב והתיו את ראשו של עשו, והיה הראש מתגלגל עד שנפל למערת המכפלה וכו'. עיי"ש וגם ידוע מאמר חז"ל (ברכות יח) רשעים בחייהם קרויים מתים. אבל צדיקים במיתתם קרויים חיים. ובג"מ (שבת קנ"ב) מקשינן והא כתוב (לעיל ג' יט) "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", ואיך אמרת

דבמיתתם קרויים חיים, ומשני ההיא שעה אחת קודם תחיית המתים, עיי"ש.
חזינו דאצל הצדיקים שייך קבורה, ואח"כ

(כג, א)

"ויהיו חיי שרה"

ראוי לציין, כי פרשה זו המדברת ממיתת שרה, נקראת "חיי שרה", וכן פרשה המדברת ממיתת יעקב, נקראת "ויהיו".

שמות אלה כאילו מלמדים אותנו. כי עיקר החיים, המה החיים הנצחיים, אשר אחרי פירוד הנשמה מן הגוף. וכן נאמר (קהלת ז') "טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו". ועיין שם בילק"ש.

(אזנים לתורה)

סו"ס

הבנתי מתוך ס' "פענח רזא", לעומת כי צחקה שרה בדברי המלאך של רחמים, וחשבה כי הטעה אותה בבשורת לידת יצחק, ע"כ מלאך השטן הטעה אותה בבשורת מיתת יצחק ונענשה בזה ודבר גדול דבר הנביא.

(מעם לועז) חתם סופר

סו"ס

וכן מובא בספר חסידים. "ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה" (לעיל יח' טו') לפי שכזבה בגלל יצחק – מתה בגלל עקידת יצחק.

(מדבר שקר תרחק)

(כג, א)

"ויהיו חיי שרה... שני חיי שרה"

כולם שווין לטובה (רש"י)
איך יתכן לומר כן? והלא רוב שנותיה היתה חשוכת-בנים ושרויה בער, סובלת רעב וגלות, שבויה בידי פרעה ואבימלך, וכיוצא בפורעניות הללו – ואיך כל שנותיה שווין לטובה?

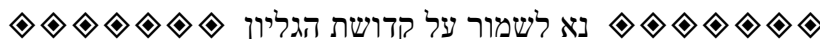
אכן הכוונה – אמר הרבי ר' זושא מאניפולי – שבכל שנותיה אמרה על כל מאורע בשוה "גם זו לטובה". על כל רעה ברכה את ה' כשם שמברכין על הטובה, ומעולם לא ידעה רע מה טיבו, כיון שהכל מידי של השם הטוב....

סו"ס

כיוצא בזה היה רבי זושא מפרש את הפסוק בפרשתנו "וה' ברכך את אברהם בכל" – היינו במידה טובה זו של "כל" שהיה ר' זושא מפרש את הברכה שעשה לי כל צרכי כל מה שעושה לי הקב"ה לצרכי הוא, הכל לטובה, ובהרגשה נפלאה זו נתברך אברהם אבינו.

סו"ס

האדמו"ר בעל "שפת אמת" אומר: "כולם שווין לטובה" – מעיד הכתוב שכל שנות חייה שווין היו אצלה לטובה, שלא היה קלקול ופגם בשנים הקודמות, עד שתצטרך לתקן בשנים המאוחרות, אלא בכל יום עשתה את הראוי לאותו יום....

"וירץ העבד לקראתה" (כד, יז)
"לפי שראה שעלו המים לקראתה" (רש"י). הרמב"ן אומר כי הראיה לזה היא מכיוון שלהלן אצל הגמלים נאמר "ותשאב" ואילו כאן לא נאמרה לשון שאיבה – משמע מזה שהמים עלו לקראתה ולא היתה צריכה לשאוב.

ועדין צריך באור מדוע באמת לא עלו המים לקראתה כאשר באה לשאוב בשביל הגמלים? ונראה לומר שכשבה בראשונה לשאוב מים הרי נתכוונה לשאוב רק בשביל עצמה ואז עלו המים לקראתה לבל תצטרך להטריח עצמה. אבל כשבה לשאוב בשניה. הרי כבר נתכוונה לשם מצוה של גמילות חסדים ואז רצו מן השמים שהיא תעשה כמו ידיה את כל פעולת המצווה ולכן עלו המים לקראתה. שכן התאמצותו וטרחתו של האדם בשעת קיום מצוות חשובות עד מאד בעיני השני"ת.

"וכל טוב אדוניו בידו" (כד, י) שטר מתנה כתב ליצחק (רש"י)

לכאורה קשה: הרי קימא לן (קידושין מ"א) אין העבד נעשה שליח בקדושי אשה? אלא, מובא באחרונים שבשביל רבו יכול העבד לקדש אשה שאין זה מטעם שליוח אלא משום שיד העבד כיד רבו. אבל בכל זאת קשה: הרי אליעזר קידש בשביל יצחק שלא היה רבו! אכן זהו מה שאמר רש"י. שטר מתנה כתב ליצחק "את כל אשר לוי וגם עבדו בכלל זה. ונעשה אליעזר עבדו של יצחק. הוא שאמר הכתוב: ויאמר העבד הוא אדוני.

"ואמר אל אדוני אולי לא תלך האשה אחרי..." (כד, טז)

אלי כתיב. בת היתה לאליעזר והיה מחזר למצוא עילה שיאמר לו אברהם.. להשיאו בתו. (רש"י) מנין לחשוד באליעזר שהיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים. בתחבולה נגד אברהם? ההסבר הוא: במקרא ישנם שני ביטויים לספק. "אוליי ו"פני". ההבדל ביניהם הוא: "אוליי" נאמר לרוב בדבר ספק שרצון המדבר שיהיה הדבר, כגון: "אולי אבנה ממנה", "אולי ישא פנים". הביטוי "פני" נאמר לרוב בדבר ספק שאין רצון המדבר שיקום, כגון: "לפי יפתי לבבכם", "פני יהיה דבר עם לבבך בליעלי". ולפי שאין מופיע הביטוי "אוליי", משמע שרצונו של אליעזר היה שהדבר יקום שהאשה לא תאבה ללכת. (הגר"א)

"וישתחו ארצה לה" (כו, נב)

ואילו בתחילה כשדיבר עם רבקה על יד הבר, נאמר (כד, כו) "ויקד האישה וישתחו לה", ולא נאמר "ארצה". והטעם, כי על אליעזר אמרו חז"ל (יומא כ"ח) "דמשק אליעזר" שדולה ומשקה מתורת רבו לאחרים. אם כן, היה יודע מאברהם שעל אבן משכית אסור להשתחוות אפילו לשמים. לכן ע"י המעין שלא היתה הקרקע מורצפת באבנים, כתוב: "וישתחו לה", אבל כאן בבית לבן מודגש "וישתחו ארצה לה", שלא על הרצפה, משום אבן משכית. (משך חכמה)

"וירץ העבד לקראתה" (כד, יז)

לפי שראה שעלו המים לקראתה – כפרשי"י ז"ל. ובאור הענין, שידוע שדרך השואבים מים מן העין, שמקבלים המים היוצאים מן העין בכלי קטן, וזהו הנקרא "שאיבה", ושופכין

לתוך הכד עד שיתמלא ועולים. ונעשה נס לרבקה, כשירדה העינה, שיצאו מים רבים מן העין. עד שנתמלאה הברא ההיא, וזוה לעולם נראה כמי שעלו המים לקראתה, ואז לא הוצרכה עוד לשאוב בכלי קטן עד שיתמלא הכד, אלא מיד הכניסה כדה לתוך המים, עד שנתמלא ועלתה.

ובענין מה שיש מפורסם בזמננו, במעין שאצל קבר הרב החסיד האר"י שבו זצ"ל, שהולכים אל עין המים של הרב הנזכר, מי שיש לו איזה חולי, או צער בר מינן כדי לרחוץ, ומי שנתקבלה תפלתו, עולין המים לקראתו, באופן שיצואים מים רבים מן העין פתאום, עד שיגיעו לחצי גופו או יותר, וזהו סימן לו שיתרפא, ואז יוצא בשמחה ונחמת ישועה, ובהיפך למי שלא נתקבלה תפלתו, שהוא נכנס אל העין ואין שם אלא מים מפכים כדרכם כידוע.

וכמו כן הענין באבות, שהיו עולין המים לקראתם לנס ולאות, שהם המרבים שפע לעולם, ושהם ראויים לטובה מרובה, בלי שום טורח. (משכיל דורש)

"ותכל להשקותו" (כד, יט)

תרגום אונקלוס – "ושיציאת לאשקותיה" ויונתן תרגם – "ופסקת לאשקותיה" יש לדרוש. למה בפסוק "ויהי כאשר כלו הגמלים", תרגמו "כד ספיקו", והיה לאונקלוס ע"ה לתרגם "כד שיציאו", כמו שתרגם יתב"ט "ותכל", וגם יונתן ע"ה שיונה ותרגם "כד ספיקו".

ואפשר שיובן על דרך מה שכתב ה"ר אה"ח ז"ל ע"פ זה, כי דרך הצמא לשתות בלא אומדן ושיעור, עד שירוח מצמאונו, ואינו חושש מנוק הרבוי, ורבקה בחכמתה, השקתה לאליעזר הבא מדרך רחוקה, כשיעור שאינו מזיק לו. משא"כ הגמלים לא השקתה בשיעור ואומדן. ע"כ תוכן דבריו, א"כ, אין כאן תמיהה על מה ששינו לתרגם אצל הגמלים "כד ספיקו" שפרשו ששתו כרצונם, רב או מעט, משא"כ אליעזר, לא שתה אלא כרצון רבקה, ולכן תרגמו "ושיציאת".

(חן טוב)

"ואבוא היום אל העיני" (כד, מג)

רש"י מכאן שקפצה לו הדרך. שואל החתם סופר מדוע לאליעזר קפצה הדרך בהליכתו לחזון ואילו יעקב אבינו הלך לחזון בדרך הטבע ורק כשנתן דעתו שלא התפלל בהר המוריה חזר לשם בקפיצת הדרך.

מבאר החתם סופר שליהודי אין הקב"ה מסייע בקפיצת הדרך בצאתו מן הארץ. ורק כשהשתוקק יעקב להתפלל, זכה לסייעתא דשמיא לחזור לארץ בקפיצת הדרך.

אך אליעזר שהיה עבד כנעני הקב"ה מסייע בקפיצת הדרך להוציאו מהארץ. (חתם סופר)

"עבד אברהם אנוכי" (כד, לג)

החפץ חיים נהג לנסוע בעירורת בלי גלולת את זהותו, אך כאשר הוזמן להתארח היה חושף את זהותו והביא לכך ראייה מאליעזר שהכריז "עבד אברהם אנוכי" וכל זאת למה? כדי שידעו שהוא מקפיד כאברהם בכל דיני כשרות. ומכאן למד החפץ חיים שעליו לומר את שמו כדי שיקפידו המארחים בהלכות כשרות כראוי, ולא יבוא לכלל מכשול.

(חפץ חיים)

ובאותו ענין שואל רבינו מאיר שמחה, מדוע נאמר "ויבוא האישה הבית ויפתח הגמלים, ויתן תבן ומספוא לגמלים", ובפסוק שאחרי כתוב "וישם לפניו לאכול", ולא כתוב "וישים" או "ויתן". והוא מתרץ שלבן יכול היה לתת תבן ומספוא לגמלים אך אוכל לאנשים כיצד יתן, וכי יודע הוא דיני כשרות? אלא שהאוכל הושם ע"י עבדי אברהם שהיו בקיאים בכך.

"ויצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה" (כד, כג)

שאל הרבי שלום רוקח מבעלו: כלי כסף וכלי זהב נוחא, מתנות יקרות הן, אך מדוע היה צורך להביא בגדים, אלא שאברהם עמד על כך שרבקה תשאיר את בגדיה הקודמים בבית אביה שלא תביא את האופנה של ארם נהריים לבית אברהם ויצחק, ולכן שלח לה בגדים המתאימים בצניעותם לאמותינו הקדושות.

"ותכל להשקותו" (כד, יט)

היה צ"ל, ויכל לשתות. יתבאר ע"ד אומרים ז"ל (ברכות מ'). בפסוק (דברים יא' טו) "ונתתי עשב בשדך לבהמתך וגו', שצריך אדם להקדים לתת מזון לבהמתו, ואח"כ את עצמו.

יש לך לדעת, כי דוקא דאין כאן סכנה או צער, אבל בסכנה או בשיש צער, קודם יש לחוש לצער ואח"כ לבהמתו.

ולזה כששאל האיש "הגמלאיני... מעט", הרגישה הצדקת כי צמא למים היה ומצטער היה, לזה אמרה לו "שתה", וכשנתנה לו שיעור ששיערה כי ודאי אין כאן חשש לצער הצמא, "ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך משאב", כי בגדר זה שאינך מצטער, אותם צריך להקדים. והוא שסמך ל"ותכל להשקותו" – ותאמר גם לגמליך וגו'.

(אור החיים הקדוש)

"ותמהר ותער כדה אל השוקת ותרץ עוד אל הברא לשאוב ותשאב לכל גמליו" (כד, כ)

ראה והתבונן בחכמת המוסר שהי' ברבקה לנהוג כבוד בבריות, כי מתחלה שתה אליעזר ונשארו מים בכדה, ולא ידעה רבקה מה לעשות, אם תתן אלו המים הנותרים לגמלים, יהיה נראה כאילו היא משוה הבהמה לאדם להשקותם מכלי אחד, ואם תשפוך המים הנותרים לחוץ, הוא ג"כ העדר כבוד להיות מים הנותרים משתיתן נידונין כשופכין, ונתחכמה ותרץ להשקות, ומכח הריצה הגדולה עשתה כאילו נפל הכד מאילו מידיה ונשפך, והיתה ממלאה בו מים, וזוה נשאר אליעזר בכבודו. (שלי"ה הק)

"ומים לרחוץ רגליו" (כד, לב)

הקדים ג"כ לדבריו, משום שהיה בדבריו הזכרת חסדי ה', וכל שליחתו של אאע"ה הכל קדש, ולא רצה להזכיר זה בלי רחיצה וממנו יש ללמוד נקיות לתפילה. (חתם סופר)

"ולרבקה אח ושמו לבן וירץ לבן אל האיש החוצה אל העיני"
פירש"י ז"ל "וירץ" – למה רץ ועל מה רץ, "ויהי כראות את הנזם" – אמר, עשיר הוא זה ונתן עינו בממון, ע"כ.
אפ"ל דהכי קאמר. והוא כי ארז"ל (ברכות מג:) פסיעה גסה נוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם, וזהו שהקשה רש"י "למה רץ", וא"ת שהוצרך לרוץ לשום דבר, א"כ "על מה רץ", כלומר הואיל וקיי"ל פסיעה גסה נוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו, ותירץ, שנתן עיניו בממון, שהפקיר מאור עיניו משום הממון (ירך יעקב מקור ברוך)
(גרש כרמל – כתר צדיק)

"ויישם לפניו לאכול"
הכתוב הוא "ויישם", והקרי הוא ויושם"
נראה לעניות דעתי מרומז פה מה דאי ברש"י, שנתנו לו לאליעזר סם המות במאכלו, ובא המלאך והחליף את שלו בשל בתואל, והוא מהמדורש רבה (ט, יב).
ולפי"ז ניתן לאליעזר שתי פעמים לאכול, בפעם הא' נתן לפניו לאכול, אחד מבני הבית אשר נראה לכל מי הוא. אשר העמיד לפניו המאכל, ובפעם הב' הושם לפניו מהמלאך אשר לא נראה לשום אדם. והנה הראשון הוא הכתיב "ויישם". שפירושו "הוא השים לפניו", והוא אחד מבני הבית הנראה לכל, ואח"כ הקרי "ויושם" שפירושו "שהושם לפניו", ולא מורה כלל מי השים, רק סתם "הושם" מהמלאך, אשר העמיד לפניו המאכל בפעם השנית וק"ל.
(חתם סופר)

"וואמר אל אדוני אלי לא תלך האשה אחרי"
פירש"י ז"ל – "אלי" כתיב, בת היתה לו לאליעזר והיה מחזר למצוא עילה שיאמר לו אברהם לפנות אליו להשיאו בתו, אמר לו אברהם, בני ברוך ואתה ארוך, ואין ארוך מדבק בברוך, ע"כ (והוא מהמד"ר נט, ט)
והדקדוק מובן, דאמאי לא כתיב "אלי" בלא וא"ו, בעת שדיבר לאליעזר עם אברהם עצמו, לרמוז לו זאת – דזם כתיב "אולי" בוא"ו, והמתין הכתוב ברמזו עד הסיפור שסיפר אליעזר את הדברים לבתואל, אתמהא.
אכן נראה, שהענין בזה, כי האדם בעת שהוא משוקע בסבך הנגיעה, אינו מרגיש כלל נגיעתו, וידמה לו שהוא תמים, רק בצאתו ממנה, אזי מרגיש כי היה נוגע למפרע, ולכן אליעזר כשהיה נוגע לא הרגיש נגיעתו.
(אוהל תורה)

"ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר עשה"
למה לא סיפר העבד לאברהם כל מה שאירע לו, אלא "ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר עשה", וזה מקום תימה, והלא ראוי לו לספר לאברהם שהכל בזכותו. ומה שני"ל ע"ד הפשט, כדי שלא יחזיק טובה לעצמו, אלא סיפר ליצחק, ואמר לו, כבר ידעתי, שקפיצת הארץ בהליכתי ובחזרתי, בזכותך, משום (משלי יג, יב) "תוחלת ממושכה מחלה לב", והזמנת רבקה ורצון בית אביה ורצונה מיד ללכת, בזכותך ובזכות אביך, ואין צריך עוד להאריך ולומר אני שטרחתי, אלא ה' שלח מלאכו לפני בזכותך וזכות אביך, לכך נאמר "ויספר העבד ליצחק וגו'".

אבל ע"ד הקבלה, יש בו סוד, יעוין במקומו בספר הזוהר במדרש הנעלם.
ד"א "ויספר העבד ליצחק" ולא לאברהם, שהיה לבו דואג על שלא זכה ליתן בתו ליצחק, כמו שנא' "אולי לא תאבה האשה", ורז"ל (ב"ר נ"ט טו) דרשו "אלי תבא", ולא היה כן, אלא נשלמה כונתו של אברהם אבינו ע"ה ונודמנה רבקה, והעבד היה מצטער שלא זכה לידבק לזרעו של אברהם, לכך לא האריך בסיפור, בדרך כל המצטער, שאינו רוצה להרבות דברים מקוצר רוחו, לכך נאמר "ויספר העבד ליצחק" ולא לאברהם. וזה פשט ניאות. נ"ל שהוא חזק וטוב מן הראשון, ושניהם כאחד טובים.
(צדה לדרך)

"ויביאה יצחק האוהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינתם יצחק אחרי אמו"
דעתי בזה, כי דבר ידוע הוא, שהתורה אמרה (לעיל ב' כד) "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו", וטבע הנשים הוא לשנוא הכלות (עיין יבמות קי"ז) לפי שראות כי אשר טפחו וריבו בניהם, ועברו עליהם צרות רבות ורעות, וביום ובלילה שניה בעיניהן אינן רואות, לגדלם ולהניקם בדדי בתוליהן, ומיד כשנשוא אשה, גם אלה תפשענה, ואז ישע בנה בעת ההיא, ומתיחד עם אשתו אשת נעוריו, ואמה נהפכה לו לאויבת. וזהו אמרם ז"ל (מובא בראשית חכמה חופת אליהו שער ד') כשתדור זאב עם כלב, תדור כלה עם חמותה, לרמוז, כי כשיבוא משיחנו, ויתקיים (ישעיה יא, ו) "וגר זאב עם כבש", יתקיים (שם יא, יג) "ויסרה קנאת אפרים", וקנאת כלה עם חמותה.
וא"כ בכאן יפה אמר הכתוב "ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה"
אהבה נפשית כדן התורה, ואם שרה היתה בחיים, איך תוכל לראות כי בנה היחיד רצתה נפשה, יהי האוהב לרבקה יותר, וישכח תגמוליה ואהבתה וידבק באשתו. לזה אמר כשראה יצחק שהיתה לו לאשה ויאהבה אהבה נמורה, לקח נחמה גדולה אחר שמתה אמו, כי טוב לה המות, משתראה בעיניה יצחק בנה קשור ואהוב עם רבקה אשתו, ומפרד אהבתו ממנה, וזהו "וינתם יצחק אחרי אמו". והוא כפתור ופרח.
(צורר המור)

מכאן אנו למדים שאפשר לאהוב את אשתו, אע"פ שנשאת לו, בלא ראות, ע"י שליח, ולא כאותם המדקדקים לישא אשה דוקא מתוך אהבה מוקדמת.
והנסיון מראה, שסופם של נישואין כמנהג אבותינו - אהבה, וסופם של נישואין מתוך אהבה מוקדמת - קטטות ומריבות, המביאות לפעמים לא רחוקות לידי גירושין.
(אזנים לתורה)

"ויצא יצחק לשוח בשדה וגו' וישא עיניו וירא והנה גמלים באים וגו'"
י"ל מה תועלת הודיענו בזה הסיפור לומר, שראה גמלים באים, כי לא סיפר מה עשה יצחק בשביל שראה שגמלים באים. עוד יותר היה טוב, שהי"ל, שראה העבד ורבקה באים שהם העיקר.
וי"ל שהודיענו דביקות יצחק בתפלתו, שכשנשא עיניו למרום, אגב זו, ראה שגמלים באים, שהיא ראייה שלא במתכוין, והראיה שלא דקדק מי בא עם הגמלים. וג"כ לא

אמר, הגמלים הידועים באים שעם היותם, ידועים וניכרים גמלי אברהם אבינו עליו השלום, כדברי רז"ל (כ"ד סי' ח') מרוב דביקותו שלא יפסיק הכונה, לא דקדק בראייתו, אם הם גמלי אביו, או זולתם שלא ראה כי אם גמלים סתם. (הרי סולימאן אוהנה זללה"ה).
(בעלי הברית אברם)

הליכות והלכות

דיני דיבור בשבת

הכלל לגבי דיבור בשבת הינו שאין לדבר בשבת על כל דבר שאסור לעשותו בשבת, בין אם איסורו איסור דאורייתא ובין איסור דרבנן. דוגמא: אין לאמר בשבת: ביום ראשון אני נוסע לניו יורק, או אני נוסע לארץ מחר, או מחר אלך לקנות מכונת וכו"ו. כיוון שפעולות אלה אסורות בשבת. אין לשכור פועלים בשבת וכן אין לאמר לפועל: תבוא מחר לתקן לי את הקיר וכדומה. וכן לדבר עם שותפך אודות העסק, אסור.
אפילו בשיחת דברים בטלים אין להרבות, אפילו אם אין בהם זכר לעסק או למסחר. כמו כן אין לעיין בחשבונות חשמל וטלפון וכדומה.
אין לחשב חשבונות שעברו: כמה עלה לי דבר; אם עדיין נשאר חייב כסף. אך אם חושב סתם כמה עלתה לו המכונת ואין בדעתו לרכוש מכונת נוספת - מותר. וכן חשבונות עסקיים שאין הוא מתעסק בהם - מותר. אולם אין להרבות בשיחה בטלה.

אם רוצה אדם לקנות חפץ, מכונת וכו"ו, אל לו לשאול בשבת היכן קונים וכמה זה יעלה וכדומה. וכן אם נזקק לקבלן בנין ושואל על כך בשבת (מי קבלן מומחה...) - אסור. כמובן שאין לשאול כמה עולה לבנות בית כזה, אם מעוניין לבנות כמותו.

מותר לאדם לאמר: למחר אלך למקום מסוים, אפילו שהדרך רחוקה; שכן אפשר ללכת ע"י בורגנין. אולם אין לאמר: למחר אסע למקום פלוני.

מותר לאמר לחברו שיבוא אליו לאחר שבת, אע"פ שהשני מבין שכונתו לשוכרו לעבודה, כיוון שזה בדרך רמז - מותר. אין ללמוד בשבת דברים שאינם נוגעים לדברי תורה. פירושי חומש, מאמרי מוסר או סיפורי חכמים - מותרים.

המבקר את חברו בשבת אל יאמר לו "בקר טוב" או "שלום" אלא יאמר "שבת שלום" לקיים "זכור את יום השבת לקדשו".

וכתב המשנה ברורה: אף על פי שמותר לדבר דברי חול מעט למי שזה עונג לו וכן זה עונג לשומע, מ"מ הנשמר מלדבר דברי חול בשבת קדוש יאמר לו. ובירושלמי מובא שבקושי התיירו לומר שלום בשבת. ובפרט לאלו שלא עוסקים בתורה בכל השבוע ניתן שבת עיקרו לדברי תורה, ואפילו לתלמידי חכמים שלומדים כל השבוע כתוב באחרונים שלא ירבו בדברי חול יותר מדי משום ביטול תורה.

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589 8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובהתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה. נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

יש כוח ביד כל אדם לברך את חברו ויברכו את רבקה ויאמרו לה אחותנו את היי לאלפי רבבה (כד, ט)

יש לדקדק בפירושה של הברכה 'אחותנו את היי לאלפי רבבה', דלכאורה היה להם לומר 'אחותנו היי לאלפי רבבה', ומאי 'אתי' דקאמרו?

וי"ל, שכוונת הברכה שקיבלה רבקה בבית לבן היתה שתגיע למעלה כה נשגבה, עד שהיא עצמה תהיה שקולה כאלפי רבבה, כמו שמצאנו בשיר השירים-רבה, שמשו רבינו היה שקול כנגד ששים רבוא, וכן בגמרא (נבא בתרא, דף קכ"א עמוד ב') שיאיר בן מנשה היה שקול כרובה של סנהדרין. והנה, רבקה אכן הגיעה לרום המעלות, וזכתה לנבואה, והיתה ממעמדיה של כלל ישראל. יש ללמוד מכאן שהקב"ה נותן כוח ביד כל אדם - אפילו אדם מהסוג שנמצא בבית לבן - לברך את חברו בדברים גדולים, ולפעמים מתקיימות הברכות במילואן.

(עלינו לשבח)

עניני שידוכין

מקור לזה שאין הכלה פוגשת ארוסה

"ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל ותקח הצעף ותתכס" (בראשית כד, טד-סה) כיון שראתה רבקה את יצחק, השמיטה את עצמה מעל הגמל, ונפלה לארץ, ולקחה צעיפה וכיסתה פניה, אחר כך עמדה, בספור הזה לימדה תורה דרך ארץ צניעות, שראוי לאשה להתבייש מארוסה, ושלא תתראה אליו עד שתינשא לו. (רד"ק על התורה)

להינשא מה שיותר מהר

מרו הגרא"מ שך זצ"ל, מורה לכל החתנים שנכנסים אצלו אחרי התנאים, שיש לעשות את הנישואין מה שיותר מהר, והוסיף מרו זצ"ל, שפעם היו צריכים לתפור את הכרים והכסתות וכל המלבושים וכל זה לקח הרבה זמן, אבל בימינו ביום אחד קונים הכל. (חבר רפאל ואלף שליטיא מטאמני מרו שליטיא)

לא לרנן אחרי בת ישראל בשידוכים

בעל "עמודי אור", הגאון רבי יחיאל מיכל הלר זצ"ל, נהג לחתום "העלוב יחיאל מיכל בן רבי אהרון", ועל הסיבה שחתם כך, סיפר הגאון רבי יעקב קמיניצקי זצ"ל. אבי אימו של רבי יחיאל מיכל היה עשיר, ופעם אחת, כשנסע לעסקיו מחוץ לעיר, השאיר את בתו לבדה לנהל את החנות, ואז יצא עליה רינון, וכאשר נתבגרה - לא רצו להשתדך עימה מחמת הדבר הזה, וכבר היתה מאוד מבוגרת וטרם נמצא לה זיווג. אביה התייסר מאוד ודאג לעתיד בתו, ואז הגיע למסקנה, שאין לו ברירה אלא למצוא לה שידוך פשוט, כדי שלא תשב עד שילבינו שערותיה. בעיר מגוריו היה בחור שקראו לו "אהרון שמייער", מפני שעבד כעוזר לאחד מבעלי-העגלות ושימש לו מצליף לסוסיו, וכמוכן שהיה בחור פשוט עד מאוד.

בשיברון לב קרא האב לבתו ואמר לה: הרי רואה את מה המצב, לא נותרה ברירה אלא שתינשא לאותו אהרון, אם רק יסכים להשתדך איתך. בלית ברירה נתנה את הסכמתה, ואז הלך אביה לעגלון והציע לו את השידוך, אבל המצב היה, שאפילו הוא אמר שעליו לחשוב על כך, אבל בסופו של דבר הסכים וקבעו זמן לחתונה.

בעומדה מתחת לחופה אמרה הכלה: ריבונו של עולם, אתה הלא יודע את האמת, שכל הרינון שיצא עלי, אינו אלא מעשה רשעות של אנשים שהתקנאו בעושרו של אבי והאמת היא שאני טהורה לגמרי, ולכן מבקשת אני ממך, ריבונו של עולם, שאם נתפשרתי והסכמתי לשידוך כזה, תתן לי בזכות זאת בניס צדיקים ותלמידי-חכמים. ואכן זכתה לארבעה בניס גדולי ישראל וחתנים רבנים.

"היחפץ חיים" סיפר מעשה שהיה בעיירה אחת, שנמצא נער בן ארבע עשרה, עילוי, שיש לו ידיעה בכל השי"ס ממש, ומבין דבר מתוך דבר, וכמוכן שרבים רדפו אחריו לקחת אותו להיות חתן לבתם, והבטיחו לו. לתת לו דירה ומזונות על שולחנם, וכל מחסורו עליהם למשך זמן רב. ואמנם, היתה איזו משפחה עשירה, שקיבלה על עצמה את כל התנאים הללו ועשו אירוסין למזל טוב, אבל התברר אחר כך, שאין החתן בן ארבע עשרה אלא בן חמש עשרה... ובגלל זה ביטלו הורי הכלה את השידוך, בטענה, כי בחור בן חמש עשרה שידוע את השי"ס, אין בזה חידוש ואינם מחויבים לעמוד בהבטחתם...

 העלון לעילוי נשמות

יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל

ואשתו

רחל בת שרה ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה

הילולא דצדיקא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
ל השון	כפ השון	כה השון	כז השון	כו השון	כה השון	כד השון
שקיעה 4:33	רבי ישראל פרידמן מהוסיאמן	רבי עזרא חמויי ראב"ד ארם צובא	רבי חזקיהו די סילוא מח"ס פרי חדש	רבי אברהם בן דוד הראב"ן	רבי יעקב עמלינגר מח"ס ערך לור רבי אברהם היריזל	שמעון בן יעקב אבינו שקיעה 4:37

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה